

Ökoiskolai munkaterv 2018/19-es tanévre

„Ha hajót akarsz építeni, ne csak a fát gyűjtsd hozzá, ne csak a lemezeket hajlítgasd, hanem mutasd meg, milyen csodákat nyújt a tenger, mit jelent megismerni azt. Ha ezt megértik, a hajó elkészítése már nem lesz nehéz.”

(Saint - Exupery)

A nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Az oktatási célok a nevelési célrendszer részét képezik. A megvalósított célok irányítják a pedagógiai tevékenységeket, befolyásolják az oktatás tartalmának, stratégiájának, szervezési módjainak, módszereinek és eszközeinek megválasztását, és az eredményesség ellenőrzésének kritériumrendszerét képezik.

ARDERE ET LUCERE! (LÁNGOLJ ÉS VILÁGÍTS!)

A jelmondatunk tartalmának kibontása sokat segíthet tanítványainknak a zaklatott világukban az eligazodáshoz. Fontos szempont számunkra az oktatás koherenciája amelyet a fokozatosság, szimultaneitás, egymásra épülés jellemez.

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a tanítva tanulás folyamatára, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére.

A sok esetben széthullott családi környezetből érkező tanítványaink esetében a viselkedésformákra nekünk kell a figyelmüket orientálni.

Kiemelkedő a céljaink közül az érték és a mérték kérdése, a hagyományteremtés.

A pedagógiai folyamatokban jelentős szerepet kapnak a kölcsönhatások, amelyek közül a legfontosabbak a tanterv és az életkori sajátosságok, a helyi adottságok, az ideális teammunka kapcsolatrendszere, a motiválás, differenciálás, értékelés, pozitív megerősítés.

Lényeges a diákok hitének megőrzése és elmélyítése, a kulturált viselkedés és viselet tudatosítása, az adott szó értéke, a tanulók egészség és környezettudatos magatartásának fejlesztése, pozitív viselkedésformák közvetítése diákjaink számára.

A fenti kihívásokra a „*Hithűség, tisztesség, minőség*” jelmondatunkkal próbálunk megfelelni.

Célmeghatározásból eredő feladatok

- Az iskola kiemelkedő eredményeinek tükrében meg kell határozni azokat a területeket, melyekre a jövőben fokozott figyelmet kell fordítani
- Felkészülés a Köznevelési törvény rendelkezéseiből adódó feladatokra.
- Az iskolában kiemelten kezeljük a mindennapos testnevelés jelentőségét, mely a magas színvonalú szakmai munka mellett a lelki és a testi erő fejlesztését szolgálja, és hozzájárul a holisztikus szemléletmód kialakításához.
- Tanárok munkaidejének a 22 kötelező óra, valamint az új Köznevelési törvényben meghatározott 32, iskolában eltöltendő óraszám közötti 10 óra különbség hasznos tartalommal való kitöltését.

- A TÁMOP 3.1.3-11 Pályázat segítségével folytatódik az Inczedy Dénes laboratórium integrálása az oktatásba, így már negyedik éve lehetőséget ad a természettudományos tantárgyak magasabb színvonalú oktatásához.
- Erősíteni kell a gimnázium és a kollégium felelősségét, részvételét a minőségi munka fejlesztésében – beépítve a munkatervekbe.
- **Ökoiskola** program működtetése
- **Átai mezei iskola:** Munkára nevelés, népi hagyományok ápolása, paraszti kultúra megismerése. Az idei tanévtől a szerdai átai munkanapot péntekre helyezzük át, így a heti munkarend nem szakad meg, és megelőzzük, hogy a diákok kiessenek a tanulásból, biztosítva ezzel a nevelés-oktatás folytonosságát.
- **EFOP– 3.3.7 –17–2017–00049** Innovációs Műhely fejlesztése

Környezeti nevelési program – ÖKOiskola

A környezeti nevelés az emberi teljességet, az életvitelnek és életmódnak az értékek, a hit, a tudás és az erkölcs alapjaihoz történő szoros kötését hirdeti.

(Havas Péter)

Miért?

“Bárki, aki nyitott szemmel és lélekkel tölt el néhány órát “kettesben” a Természettel, előbb rácsodálkozik, majd beleszeret. Ez a szeretet annál erősebb lesz, minél jobban próbáljuk megismerni. A szinte végtelen változatosság első ránézésre kaotikus képéből csodálatos rend és szépség bontakozik ki! Lehet mindezt nem féltve óvni, szeretni és másokat is nem ugyanerre buzdítani?”

(Vida Gábor)

Céljaink: az ÖKOiskolává alakuláshoz

- az élet tisztelete, védelmének igénye,
- a kíváncsiság fenntartása,
- akaratfejlesztés,
- konfliktusok kezelésének elősegítése,
- együttműködési stratégiák megismerése,
- sokféleség (másság) értéként való kezelése,
- szolidaritás,
- környezettudatos magatartás kialakítása,
- helytelen fogyasztói szokások csökkentésének igénye,
- a munka, a kiemelkedő teljesítmény megbecsülése,
- értékközvetítés.

Tartalmi prioritások:

- Az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- A környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- Környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- A Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- Az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye, körfolyamatok
- A körfolyamatok jelentősége, szerepe
- A bioszféra komplex rendszer
- A természet jobban tudja-elv
- Az ember része a bioszférának
- A közösség a természet életformája
- Az ember különleges faj
- “A fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak.”
- Felelősség önmagunk, fajtársaink jelenlegi, múltbeli és jövőbeli más élőlények, környezet vonatkozásaiban
- Természettisztelő magatartás
- Fejlődés, növekedés
- Életminőség elv
- Szükségletek, fogyasztás, termelés
- Kooperáció és tolerancia
- Értékek – sokféleség
- Holisztikus elv
- Egyéni cselekvési igény (beleszólás), részvétel
- Elővigyázatosság
- Környezettudatosság
- Környezetbiztonság
- Gazdaság – társadalom – környezet együttese
- Globális, regionális és helyi összefogás

Tanulásszervezési módok

A tantárgyak – tanórák

Minden tantárgy programjába beépítjük a kerettantervekben megtalálható globális és regionális gondok mellé a helyi cselekvési feladatokat, lehetőségeket. Tanmenetünkben, tanítási programunkban is jelöljük ezeket. A tanulók fejlesztését a helyi természeti és

kulturális értékek megismertetését is szolgáló feladatokkal végezzük. A házi feladatokban, dolgozatokban is meg kell nyilvánulni e szemléletnek.

Nem tanórai tevékenységek:

- környezet- és természetvédelmi nap,
- blokkosított oktatás, témahét
- jeles napok (A víz világnapja, A Föld napja, Állatok világnapja),
- minden évben iskolai szintű rendezvényt (kiállítás, akciót szervezünk) három jeles napon,
- komplex természettudományos program,
- rejtett tanterv,
- az iskolai megjelenésnek környezetbaráttá tétele,
- természetes anyagok jelenlétének növelése, akvárium, terrárium gondozása, növényápolás,
- az iskolaudvar parkosítása
- kerékpártároló kialakítása az iskolaudvaron

- a Mecseken egy terület felett gondnokság vállalása
- szelektív hulladékgyűjtés
- díszítőelemek szellemisége,
- falijűség-szerkesztés, színjátszás, kézműves foglalkozások,
- a 7., 8., 9. évfolyamon az őszi és tavaszi időszakban erdei iskolai programot szervezünk,
- a 10., 11. évfolyamon az első és utolsó tanítási héten terepgyakorlatot szervezünk,
- a 12. évfolyamon a jeles napokhoz kapcsolódóan globális környezeti kérdések,
- a “Lajos Napokhoz” kapcsolódóan témahét.

Transzdiszciplináris modell

A programok megvalósításakor a transzdiszciplináris modellt választjuk.

A modell olyan megközelítést használ, ami lehetőséget ad a diákok számára, hogy széleskörű ismereteket szerezzenek.

Az alkalmazott transzdiszciplináris modell

Központi téma: a városi “ökoszisztéma”

Kimenetek:

1. A környezetünkben fellelhető patakok, források, mesterséges tavak
 - Térkép készítése a vizekről, a vizek típusai (földrajz)
 - A vizek gazdasági jelentősége a környékén élő emberek életében (társadalomtudomány)
 - A vizek minőségét jelző élőlények (biológia)
 - A vízminőség kémiai vizsgálata (kémia)
2. A levegő, amely körülvesz minket
 - A jellemző szélirány megállapítása, a szélereősség alakulása (földrajz)
 - A szélenergia hasznosítási lehetőségei (társadalomtudomány)
 - Népi megfigyelések a szeles idő előrejelzésére (nyelvek, népművészet)
 - A szélmegporzás vagy a szél és a pollenallergia (biológia)
 - A levegő szennyező anyagai (kémia)
3. Az iskolai környezet és az iskola környezete
 - Az iskola helye a településen (földrajz)
 - Az iskolára vonatkozó törvények, jogszabályok (társadalomtudomány)
 - Az iskola diákjainak nyelvismeret szerinti felmérése (nyelvek, népművészet)
 - Az iskola helyiségei, bútorai és a diákok egészsége (biológia)
 - Az iskolaszerek anyagai és káros hatásai (kémia)
4. Ételeink
 - A város, ahol élünk, milyen élelmiszeripari termékeket állít elő (földrajz)
 - A városi emberek életmódja, kulturális szokásaik (társadalomtudomány)
 - Étkezési hagyományaink (nyelvek, népművészet)
 - Az “E” számok (biológia)
 - A tartósítószerk és hatásaik (kémia)
 - A testtömeg-index számításának módszerei (matematika)
5. A környezetünk hatása ránk
 - Az éghajlati változások érezhető hatásai (földrajz)
 - A társadalmi elvárások az iskolával szemben (társadalomtudomány)
 - Megmaradt nyelvi emlékeink (nyelvek, népművészet)
 - A diákok sportolási szokásai (biológia)
 - A környezetbarát iskolaszerek (kémia)
 - Az iskola környékén mért környezeti paraméterek feldolgozásának lehetőségei (matematika)

6. A kapcsolatok

- Gazdasági kapcsolatok (földrajz)
- Kulturális kapcsolataink (társadalomtudomány)
- Az iskoláról szóló régi dokumentumok feldolgozása (nyelvek, népművészet)
- Emberi kapcsolataink alakulása (biológia)
- Környezetbarát termékek a háztartásban (kémia)
- Egy osztály szociometriai felmérésének feldolgozása (matematika)

A modell értékelése:

- a kérdések komplex feldolgozása,
 - a tanulók kreatív gondolkodását segíti,
 - fejleszti a kommunikációs készséget,
 - segíti a szabad gondolkodást,
 - segíti a tanulók szintetizáló képességét,
 - segíti a tanárt facilitátori szerepének gyakorlásában,
 - egyes kimenetek jó megoldásával részsiker érhető el, külön-külön is értékelhetők a részek.
- A tapasztalatok, hibák a következő egység feldolgozásában már korrigálhatók.
- Jól lehet a kimenetek alapján ütemezni a tennivalókat.

Az alkalmazott módszerek

Riportmódszer

Kérdőíves felmérés, direkt riportok

Projekt-módszer

Analízis-akció projektek

Terepgyakorlati módszerek

Terepgyakorlatok, térképészítés, egyszerű megfigyelések, célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

Természetvédelmi fenntartási munkák, rekonstrukciós munkák

Közösségépítés

Csoportszervezés

Ökológiai munkacsoport létrehozása

Együtműködés a diákönkormányzattal

Művészi kifejezés

Műalkotások, rajz, film, zene, színdarab

.

A környezeti nevelés partnerei, együttműködésük tartalma, formái

Belső partnerek

- iskolavezetés,
- a tantestület tagjai, kiemelten,
- a biológia
- a földrajz
- a kémia
- a fizika
- környezeti nevelési minőségi kör,
- osztályfőnök,
- DÖK vezetői (diák és pedagógus),
- szabadidő-szervező,
- egészségnevelő, vöröskeresztes felelős,
- könyvtáros,
- diákok,

- élelmezésvezető,
- gazdasági vezető,
- technikai személyzet

Külső partnerek:

- szülők,
- szülői szervezet, munkaközösségek
- fenntartó,
- más iskolák, helyi, térségi intézmények, vállalatok,
- vállalkozók, segítők,
- hatóságok,
- MKNE,
- nemzetközi kapcsolatok,
- KAPI, POK,
- szaktanácsadók, szakértők,
- megyei szakmai és civil szervezetek,
- országos szakmai és civil szervezetek,
- DDNP,
- Környezetvédelmi Oktatóközpontok,
- Környezeti Nevelési Hálózat,
- Árpádtető, Mókussuli,
- Környezetünkért Alapítvány

Belső partnerek együttműködésének tartalma, formái

- Elkötelezettség a környezeti nevelés iránt
- Környezeti nevelési program
- A tanulók és a dolgozók szemléletformálása
- A tanulók tevékenységének irányítása
- Az élményközpontúság biztosítása
- Tevékenységközpontúság biztosítása
- A környezeti nevelési programok megvalósítása és értékelése
- A partneri igények, elégedettségek megismerése
- Minőségfejlesztés a környezeti nevelésben
- A probléma azonosítása, megoldása
- A környezeti nevelés dokumentálása
- Eszközfejlesztés
- Kapcsolatépítés
- A munkaközösségek összehangolása a környezeti nevelésnél
- Intézményi pályázatkészítés
- Tanulói pályázatok, vetélkedők, versenyek
- Összehangolt továbbképzési terv
- A partneri igényfelmérés
- Táborok, erdei iskolák, kirándulások szervezése
- Kiállítások, szakkörök szervezése
- Téma nap, témahét, jeles napok megünneplése
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Egységes ellenőrzési-értékelési és ösztönzési rendszer kialakítása a környezeti nevelés területén

Külső partnerek együttműködésének tartalma, formái

- A partnerek elkötelezettsége a környezeti nevelés iránt
- A partneri igények és együttműködési lehetőségek kölcsönös feladása
- A környezeti nevelést segítő helyi elemek jobb kihasználása
- A környezeti programok közös tervezése, megvalósítása és értékelése
- Erőforrások bővítése
- A folyamatos és kölcsönös tájékoztatás
- Intézményi pályázatok közös készítése
- Szponzorálás (anyagi és szakmai)
- Tanulói pályázatok, vetélkedők, versenyek közös tervezése, lebonyolítása
- Igényfelmérés interjúval, kérdőívvel, fókuszcsoportos beszélgetéssel
- Védetté nyilvánításra közös javaslat benyújtása
- Kiállítás, témanap, témahét programjaiban előadások, foglalkozások közös megvalósítása
- A szakkörök, a kirándulások, az erdei iskolák programjai során a helyi sajátosságok bemutatása (a természeti, az épített és a kulturális értékek alapján)
- Üzemlátogatások biztosítása (szennyező források és környezetkímélő eljárások bemutatása)
- Múzeumpedagógia (élményközpontú ismeretszerzés)
- Könyvtárlátogatás (élményközpontú ismeretszerzés)
- Népi gyógymódok, természetes eljárások (növények tartósítása) megismertetése
- A reklám trükkök közös feltárása

Ellenőrzés, értékelés,

A környezeti nevelésben alkalmazott mérési módszerek:

- kérdőív,
- a programok, projektek kezdetén és végén kitöltött, környezettudatos szemléletet vizsgáló tesztek,
- interjú,
- célcsoportos beszélgetés,
- környezeti nevelési pályázati eredménymérés,
- tanulói munkák, naplók, kiállítási anyagok, élménybeszámolók, pályázatok minősítése,
- szülői értekezleteken erősségek, gyengeségek gyűjtése a programokról,
- dokumentumelemzés,
- költségáranyok (tervezett, megvalósított),

A komplex szemléletű iskolai egészségnevelés érdekében a következő célokat tűztük ki:

- Az egészségtan beépítése az alapfokú oktatásba
- Az egészségnevelés összekapcsolása a környezeti neveléssel, az ökológiai szemlélet kialakításával, mellyel eleget teszünk a tantárgyközi integráció lehetőségének a természettudományok és a társadalomtudományok vonatkozásában.
- A holisztikus szemléletmód kialakítása

Az ökocsoport tagjai:

Koordinátorok:

Bodáné Gálosi Márta (igazgató),

Huber Kálmán (középiskolai földrajz tanár – környezetvédelmi mérnök)

További tagok:

Pámer László (középiskolai biológia, testnevelés és néprajz szakos tanár – Átai Mezei Iskola vezetője)

Studi Gabriella (középiskolai angol nyelv tanár)

Papp Tamás (középiskolai matematika és fizika tanár)

Takácsné Horváth Eszter (középiskolai angol nyelv tanár)

Futó Éva (középiskolai testnevelő tanár)

Dr. Molnár Alíz (iskolaorvos)

Pestiné Magyar Mariann (védőnő)

Kiss-Tóth Zsolt (karbantartó)

Dr. Sebők Péter (szülői munkaközösség elnöke)

Kosztolányi Katalin (gazdasági ügyintéző)

Farnas Viktória Alexandra (DÖK elnök)

Terveink között szerepel az ökoiskolai koordinátori képzésen részt vett tanárok tapasztalatainak felhasználása.

Programterv a 2018/19-es tanévre:

- Természetvédő Szakkör (felelősök: osztályfőnökök, ökocsoport, biológia-földrajz-kémia-fizika szakos tanárok)
- Terepi kirándulások (felelősök: biológia-földrajz szakos tanárok)
A környezet vizes élőhelyeinek felkutatása, a Dráva vízminőségének vizsgálata, vízi makrogerinctelenek meghatározása, a Drávamenti hullámtéri erdők diverzitásának elemzése.
Erasmus-programhoz kapcsolódás.
- Európában a folyók sok országot kötnek össze és a projektünk célja épp annak az előmozdítása, hogy egyre inkább tudatában legyünk kulturális sokszínűségünknek. Főleg kell ismernünk, mennyire fontos a folyókhoz kapcsolódó örökségünk továbbadása és egymással történő megosztása. Ugyanakkor legalább ennyire fontos a biológiai diverzitásnak és a fenntarthatóságnak a kérdése is. Szeretnénk, ha a diákok nagyobb, európai kontextusban ismerkednének meg ezzel a kérdéskörrel. A projektben részt vevő országok: Németország, Franciaország, Lengyelország és a Cseh Köztársaság. A téma földolgozása nemzetközi találkozón, Wrocławban történik, melyre minden partner ez alkalommal 4-10 diákot és 2-3 tanárt küld. A projekt időtartama két év.
- Biológustábor a hagyományoknak megfelelően a Közép-Mecsek területén történik a korábbi két év célkitűzéseinek megfelelően.
Felelősök: biológia szakos tanárok, osztályfőnökök, ökocsoport

- Biogeográfiai tanulmányutak szervezése összekapcsolva helyi kulturális értékekkel. Belső-Somogy - Baláta-tó és környéke. A lombkorona-tanösvény megismerése. Az alföldi vizes élőhelyek közül a Lakitelek-Töserdő diverzitás elemzése, a Kiskunsági Nemzeti Park természeti és épített értékeinek felkutatása a nemzeti park munkatársainak segítségével. Madármegfigyelés.
Felelősök: osztályfőnökök, biológia-földrajz szakos tanárok, ökocsoport
- Természettudományi Diákkonferenciák szervezése az országos TUDOK-mozgalom folytatása – egyetemi kutatóhelyek és a gimnázium Inczedy Dénes Természettudományi Laboratóriumának együttműködésével.
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok
- Táborok, erdei iskolai programok megvalósítása a Mecsekerdő Zrt. együttműködésével.
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok
- Téma napok, bemutatók a Tudomány napja keretében (társadalom- és természettudományi szekciók).
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok, társadalomtudományokat tanító tanárok
- Kiállítások az év növényeihez és állataihoz kapcsolódva (madarak és fák napja alkalmával).
Felelősök: természettudományokat tanító tanárok
- Egészség Napok (hulladék és mentális egészség). Volt diákjaink (orvostan hallgatók), az iskolaorvos, a védőnő, az iskolapszichológus és a rendőrség képviselőjében drogprevenációs előadók
Felelősök: iskolaorvos, védőnő, iskolapszichológus, egészségfejlesztő-mentálhigiénikus, DÖK, osztályfőnökök
- Pécs hulladékos övezetének felkeresése és megtekintése a Királyegyházán működő francia tulajdonú Lafarge cement- és mészmű megtekintése. Bükkösi Ökopark és a Gyűrűfű ökofalu megismerése.
Felelősök: ökocsoport
- Zöld Napok: az iskolaudvar rendezése az évszakoknak megfelelően, az agro-fitnessben résztvevő tanulók létszámának növelése.
Felelősök: diákönkormányzat, osztályfőnökök, ökocsoport
- Az Átai Mezei Iskola fejlesztése: magas ágyások építése, az állatlétszám bővítése, a ház rendjének folyamatos fenntartása, az új kemence beüzemelése, a népi receptúra bővítése.
Felelős: mezei iskola vezetője
- A PTE-BTK néprajzi tanszékével szoros együttműködés kiépítése és közös szakmai programok szervezése.
Felelős: ökoiskola koordinátora

- Az osztálytermek esztétikus rendjének fenntartása, fejlesztése.
Felelősök: DÖK, osztályfőnökök
- A szelektív hulladékgyűjtés folytatása.
Felelősök: ökocsoport
- Nevezetes napok megjelenése a tanítás folyamatában (interdiszciplináris megközelítés):

Erdők világnapja – március 21.

Víz világnapja – március 22.

Föld világnapja – április 22.

Madarak és fák napja - május 10.

Környezetvédelmi világnap – június 5.

Felelősök: DÖK, osztályfőnökök

Az év során elvégzett feladatok elemzése, értékelése.

Pécs, 2018. szeptember 13.

Bodáné Gálosi Márta

Huber Kálmán